

К.мед.н. Д.К. Милославський

ДУ «Національний інститут терапії імені Л.Т.Малої
НАМН України», Харків

Видатні представники світової, української та харківської медицини: ювілейні дати 2024 року

«Де панує дух науки, там відбувається велике»

Микола Пирогов

В наш час стало вже доброю традицією висвітлювати важливі аспекти життя та діяльності медиків-ювілярів. 2024 рік є «врожайним» щодо ювілеїв всесвітньо відомих, українських та харківських медиків. Так, у цьому році виповнюється 510 років від дня народження Андреса Везалія засновника сучасної анатомії, 225 років від дня народження Антуана Лорана Бейля (1799–1858), 160 років від дня народження Алоїса Альцгеймера (1864–1915), психіатра, невролога та багатьох інших. Увійшли до медичних календарів такі видатні діячі медицини, як академіки НАМН України; Мала Любов Трохимівна (105 років від дня народження); Костюк Платон Григорович (100 років від дня народження) Корж Олексій Олександрович (100 років від дня народження), Леонард Леопольдович Гіршман (185 років від дня народження), Микола Петрович Трінклер (165 років від дня народження), Віктор Мойсейович Коган-Ясний (135 років від дня народження), Петро Іванович Шатілов (155 років від дня народження), Олександр Захарович Цейтлін (130 років від дня народження) та інші. Поділення медиків ювілярів на 3 провідні групи досить умовне, в більшій мірі побудовано за географічним принципом. В той же час і серед харківських медиків була значна частка всесвітньо відомих особистостей.

Всесвітньо відомі ювіляри [1-5]

510 років від дня народження **Андреса Везалія** (лат. *Andreas Vesalius*; справжнє прізвище Віттінгс, 1514, Брюссель — 1564, острів Занте). Першим дав опис тіла людини побудований на докладному анатомуванні людських трупів і перший розробив правильну методику секції. Доктор медицини

(1537), професор (1537). Основоположник сучасної наукової **анатомії**. Вперше в історії медицини систематично виклав вірогідні наукові дані про структуру людського тіла. Везалій виконував свої розтини з невідомою досі ретельністю. Після Везалія анатомія стала науковою дисципліною з далекосяжними наслідками не лише для фізіології, а й для всієї біології. Проте протягом свого життя Везалію було легше виправити аспекти анатомії Галена, ніж кинути виклик його фізіологічному каркасу. Конфліктні повідомлення затьмарюють останні дні життя Везалія, він захворів на борту корабля, коли повертався до Європи зі свого паломництва. Його висадили на берег грецького острова Закінф, де він і помер. [1]

275 років від дня народження **Едварда Дженнера** (17.05.1749 – 26.01.1823) Англійський лікар, що першим винайшов та застосував щеплення від віспи, зачинатель віспощеплення, запропонував термін вакцинації.

225 років від дня народження **Антуана Лорана Бейля** (13.01.1799 – 29.03.1858) Французький психіатр і патологоанатом. Перший виділив прогресивний параліч як самостійну нозологічну одиницю (1822), описав психосоматичні особливості різних стадій прогресивного паралічу, неврологічну симптоматику і морфологічні зміни в головному мозку при цьому захворюванні

210 років від дня народження **Фрідріха Густава Якоба Генле** (09.07.1809 – 13.05.1885) Німецький **анатом**, гістолог і патолог. Доктор медицини (1832), доктор філософії і права (1837). Відкрив трубоччасті залози в кон'юктиві повік, залози в слизовій оболонці бронхів; дав докладний опис будови стінки судин, надниркових залоз, волосяних мішечків.

175 років від дня народження **Вільяма Ослера** (12.07.1849 – 29.12.1919) Канадський терапевт. Відкрив тромбоцити (1873), в 1876 році — новий вид трематод — збудника філяріозу (1876), згодом названих «філярія Ослера». В 1885 — описав клінічну картину підгострого септичного ендокардиту і вказав, зокрема, на появу хворобливих червоних вузликів на шкірі пальців.

170 років від дня народження **Пауля Ерліха** (14.03.1854 – 20.08.1915). Німецький **імунолог**, відкрив бацили туберкульозу (1882), лауреат **Нобелівської премії** з фізіології та медицини (разом з І.І.Мечниковим) «на знак визнання праць про імунітет» (1908). Ввів термін «хіміотерапія».

160 років від дня народження **Алоїза Альцгеймера (Альцгаймера)** (нім. Alois Alzheimer; 14 червня 1864 – 19 грудня 1915) — німецький **психіатр, невролог**, який вперше описав поєднання симптомомплексів, яке німецький психіатр Еміль Крепелін згодом назвав ім'ям науковця. Медичну освіту

здобув у Вурцбурзі, жив і працював у Франкфурті. Вніс значний внесок до вивчення патології нервової системи. Увічнило його ім'я вивчення сенільної деменції, відомої як «хвороба Альцгеймера». Описав принципи відмінності між недоумством судинного і нейродегенеративного генеза.. У 31-річному віці Альцгеймер став керівником дослідницького інституту, в якому пропрацював все своє життя. У 1904–1915 рр. опублікував шеститомну працю «Гістологічні та гістопатологічні дослідження сірої речовини головного мозку». Помер у 51-річному віці від ускладнень інфекційного міокардиту [2].

140 років від дня народження **Пауля Тренделенбурга** (24.03.1884 – 04.11.1931) Німецький **фармаколог**. Праці присвячені вивченню впливу фармакологічно активних речовин на серцево-судинну і травну системи, залози внутрішньої секреції. Перший установив фармакологічну активність глікозидів наперстянки (1909). Важливими є його дослідження в галузі вивчення вегетативної нервової системи, властивостей адреналіну, методів вимірювання гормональних препаратів та роботи щодо гормонів гіпоталамуса вазопресину та окситоцину. Відкрив інгібування морфіном перистальтики тонкого кишечника морської свинки, що дало поштовх до вивчення опіоїдів. Підручник Тренделенбурга «Основи загального та спеціального призначення ліків» вийшов сімома виданнями, перше 1926 року. Положення Тренделенбурга використовувалося його батьком німецьким хірургом та гінекологом Фрідріхом Тренделенбургом

130 років від дня народження **Казимира (Казімежа) Функа** (23.02.1884 – 19.11.1967) Польський **біохімік**, один з основоположників вітамінології. Закінчив хімічний факультет Бернського університету (1904). Працював в Пастерівському інституті в Парижі (1904–1906), Берлінському університеті

(1906–1907 і 1909–1911), в Лістеровському інституті (1911–1912) і раковому клінічному дослідницькому інституті (1913–1915) в Лондоні, потім в фармацевтичній фірмі в США, де викладав також у Колумбійському університеті. У 1923–1927 керував Біохімічним відділенням Варшавської школи гігієни і Рокфеллерівського фонду у Варшаві. У 1928–1939 очолював лабораторію в Парижі і одночасного (з 1936) був консультантом Інституту вітамінів у Нью-Йорку. Праці присвячені біохімії харчування, вітамінології, хімії гормонів. У 1912 виділив з дріжджів препарат, що виліковує хворобу бері-бері, і ввів у наукове вживання термін «**вітаміни**» (вважаючи, що всі життєво необхідні харчові чинники є амінами). Досліджуючи цингу, пелагру, рахіт та інші хвороби, обумовлені дефіцитом вітамінів, запропонував для їх позначення термін «авітамінози». Був одним з піонерів в області дослідження гормонів. Найцінніша праця Функа «*Вітаміни, їх значення для фізіології та патології*», що вийшла у Вісбадені в 1914 році німецькою мовою.

125 років від дня народження **Фріца Альберта Ліпмана** (12.06.1899 – 1986). **Біохімік**, лауреат **Нобелівської премії** з фізіології та медицини за «відкриття коферменту А та визначення його впливу на проміжні стадії метаболізму» (1953).

120 років від дня народження **Вернера Теодора Отто Форсмана** (29.08.1904 – 01.06.1979). Німецький **хірург, уролог**, професор, лауреат Нобелівської премії з фізіології та медицини «за відкриття, пов'язані з катетеризацією серця та вивчення патологічних змін у системі кровообігу» (1956). У 1929 розробив спосіб катетеризації серця, випробував його на собі, провівши зонд через ліктьову вену в праве передсердя, застосував цей спосіб для ангіокардіографії [3].

100 років від дня народження **Джеймса Уайта Блека** (14.06.1924 – 2010). **Фізіолог** та фармаколог, лауреат **Нобелівської премії** з фізіології та медицини «за відкриття важливих принципів лікарської терапії». З іншими вченими розробив та впровадив у клінічну практику групу нових серцево-судинних засобів — бета-адреноблокаторів (1988).

95 років від дня народження **Вернера Арбера** (03.06.1929) (нім. Arber, Werner; 03.06.1929, Швейцарія) — **мікробіолог і генетик**, лауреат **Нобелівської премії** з фізіології та медицини за відкриття рестрикційних ферментів спільно з Д.Натансом та Г.О.Смітом (1978), член Європейської організації молекулярних біологів (з 1964), заслужений професор (з 1996), іноземний почесний член Американської академії мистецтв і наук (з 1981), іноземний член НАН США (з 1984), член Європейської академії (з 1989), Американського товариства мікробіологів (з 1996) та Всесвітньої академії наук (з 1997) Спеціаліст у галузі молекулярної біології [4,5].

Українські ювіляри [5-18]

235 років від дня народження **Іллі Васильовича Буяльського** (06.08.(26.07.)1789 – 20.12.(08.12)1866). **Хірург, анатом**, доктор медицини (1823), заслужений

професор (1839), один із засновників ангіохірургії, родоначальник топографічної анатомії. В історію світової анатомії увійшов як автор методики виготовлення унікальних анатомічних препаратів. Один з перших застосував крохмальну пов'язку (1837), наркоз (1847), антисептичні засоби, запропонував низку операцій, зробив великий внесок у розробку й удосконалення хірургічних інструментів.

190 років від дня народження **Володимира Олексійовича Беца** (26.04.1834 – 30.09.(12.10.)1894). **Анатом, гістолог**, доктор медицини (1863), професор, керівник кафедри анатомії (1868–1890) Київського університету. Засновник вчення про цитоархітекtonіку та міелоархітекtonіку головного мозку. Першим відкрив рухому зону головного мозку (1873), описав велетенські пірамідальні «невроцити» кори (1874), «гігантські пірамідні клітини Беца». Автор «Атласу мікроскопічної анатомії головного мозку людини» (1883). Багато уваги приділяв педагогічній роботі, не залишаючи і практичної лікарської діяльності: з 1871 року був консультантом з нервових хвороб при Кирилівській лікарні в Києві. Брав активну участь у громадському житті Києва, зокрема в створенні Товариства дослідників природи, був членом багатьох наукових товариств, директором Анатомічного театру в Києві, членом Паризького антропологічного театру, Лейпцизького етнографічного музею, Імператорського товариства любителів природи та ін. Палкий патріот міста та Київського університету, подарував останньому величезну колекцію гістологічних препаратів мозку (10 тис. штук). Похований в Києві на цвинтарі біля Видубицького монастиря [11].

165 років від дня народження **Миколи Федоровича Гамалії** (05. (17).02.1859 – 29.03.1949). **Мікробіолог, епідеміолог**, почесний академік АН СРСР (1940), АМН СРСР (1945). Заклав основи вчення про бактеріофаг, встановив роль токсичних продуктів у патогенезі інфекційного процесу. Разом з І.І. Мечниковим створив (1886) першу в Росії і другу в світі

(після Паризької) бактеріологічну станцію з антирабінним відділом, де вперше здійснив вакцинацію проти сказу. Відкрив руйнівні бактерії — бактеріолізину (1898), запропонував протихолерну вакцину. Засновник, редактор журналу «Гигиена и санитария».

130 років від дня народження **Сергія Аврамовича Верхратського** (20.10.1894 – 23.02.1988). **Хірург**, історик світової і вітчизняної медицини, доктор медичних наук (1945), професор (1947), завідувач кафедри госпітальної хірургії Івано-Франківського медичного інституту (1946–1968). Проблемами його наукових досліджень були профілактика ревматизму, розробка нових методів знеболення, лікування вогнепальних поранень, захворювання судин; досліджував історію медицини, зокрема народної, на Україні. Свої спостереження узагальнив у капітальній праці «Медичний фольклор на Україні» [12].

115 років від дня народження **Анатолія Львовича Міхньова** (01.07.1909 – 03.10.1970). **Терапевт**, доктор медичних наук (1948), професор Київського інституту удосконалення лікарів (1944–1950), директор Українського НДІ клінічної медицини ім. М.Д. Стражеска (1952–1970). Він успішно здійснював керівництво науковою діяльністю інституту, приділяючи особливу увагу проблемам патогенезу, діагностики і лікування коронарної хвороби, включаючи інфаркт міокарда.

110 років від дня народження **Микити Борисовича Маньковського** (24.12.1914–2014). **Невропатолог**, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри нервових хвороб (1960–1964) Київського медичного інституту. Заступник директора інституту з наукової роботи і керівник відділу клінічної фізіології і патології нервової системи (1965–1990), консультант цього відділу Інституту геронтології АМН України. Основні наукові дослідження пов'язані з вивченням функціональних змін нервової системи в процесі старіння людини, особливостей розвитку, клінічного перебігу, диференціальної діагностики та лікування хвороб нервової системи у людей старших вікових груп. Засновник нової галузі вітчизняної науки — нейрогеронтології і нейрогеріатрії.

105 років від дня народження **Максима Андрійовича Дудченка** (26.08.1919 – 16.09.2020). **Терапевт**, доктор медичних наук, професор, почесний академік Української медичної стоматологічної академії (УМСА), був засновником та першим завідувачем кафедри факультетської терапії Полтавського медичного стоматологічного інституту, УМСА (1974–1990), нині кафедри внутрішньої медицини №1 Полтавського державного медичного університету. У 2024 році кафедра святкувала п'ятдесяту річницю від часу заснування. Наукові напрями: хронічні хвороби нирок (сечокам'яна хвороба, гломеруло-нефрити), захворювання серцево-судинної системи (ішемічна хвороба серця, атеросклероз, гіпертонічна хвороба, серцева недостатність), гастроентерологічна патологія (виразкова хвороба, гепатити, цирози печінки). На місці роботи персоналії у 2024 році було відкрито меморіальну дошку.

105 років від дня народження **Олександра Абрамовича Грандо** (10.10.1919 – 17.07.2004). Фахівець у галузі соціальної медицини та організації охорони здоров'я, історії медицини, доктор медичних наук (1968), професор (1968), завідувач кафедри соціальної гігієни і організації охорони здоров'я Київського медичного інституту (1972–1990). Створив власну школу організаторів охорони здоров'я та істориків медицини. Ініціатор створення і беззмінний до останнього дня свого життя директор Національного музею медицини України (1982–2004); заснував журнал «Агапіт» (1994) [3].

105 років від дня народження **Євгена Львовича Ревуцького** (01.06.1919 – 20.11.2006). 1947 року закінчив Київський медичний інститут. Учень академіка Вадима Миколайовича Іванова. Упродовж 1954–1967 років працював у Інституті фізіології ім. О.Богомольця АН УРСР. 1966 року захистив

дисертацію «Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування височастотної електротерапії при захворюваннях шлунка». З 1967 року завідував відділом діагностики та лікарської терапії Інституту експериментальної і клінічної онкології МОЗ УРСР. З 1970 року був заступником директора по науковій роботі Інституту кардіології українського науково-дослідного інституту ім. М. Д. Стражеска. У 1973 році став завідувачем кафедрою терапії Київського медичного інституту — по 1999 рік. 1980 року відстоєний Державної премії УРСР за підручник «Внутрішні хвороби». Був заступником голови Вченої медичної ради МОЗ УРСР, членом редколегії журналу «Лікарська справа». Очолював Правління Республіканського наукового товариства терапевтів. Понад 140 його наукових праць стосуються питань гастроентерології, кардіології та клінічної онкології [13].

100 років від дня народження **Федора Петровича Тринуса** (25.02.1924 – 23.05.2013). **Фармаколог**, доктор медичних наук (1965), професор (1969), член-кореспондент АМН України (1993), член-кореспондент НАН України (1992). Завідувач відділу фармакології протизапальних та анестезуючих засобів Інституту фармакології та токсикології АМН України. Відомий багатосторонніми дослідженнями в галузі механізмів дії нестероїдних антифлогістиків, неопіїдних анагетиків, протипухлинних засобів та антидотів. Вивчив та впровадив у клінічну практику нові лікувальні препарати (амізон, піримідант) та антидоти (антиціан, алоксим) [14].

100 років від дня народження **Федора Івановича Мамчура** (05.04.1924 – 11.10.2001). **Уролог**, фітотерапевт, кандидат медичних наук (1968), професор (1988), завідувач курсу урології Івано-Франківського медичного інституту (з 1982). Наукові праці присвячені вивченню фармакодинаміки нових фітотерапевтичних засобів, створенню нових рослинних лікарських препаратів, розробці рецептури безалкогольних напоїв та бальзамів з лікувальними властивостями, рослинних зборів та чаїв.

100 років від дня народження **Володимира Веніаміновича Фролькіса** (27.01.1924 – 02.10.1999). Фахівець з геронтології і вікової фізіології. Академік АМН України (1993), НАН України (1988), член Нью-Йорської академії наук (1994), доктор медичних наук (1958), професор (1966), заслужений діяч науки і техніки (1993), віце-президент АМН України (1993–1999), завідувач лабораторії фізіології Інституту геронтології АМН України (1959–1999), завідувач відділу біології старіння (до 1999). Основний напрям робіт — вивчення механізмів старіння, вікової патології; пошук засобів подовження життя. Ним розроблена адапційно-регуляторна теорія старіння, запропоновані уявлення про процеси антистаріння (вітаукт), гіпотеза про гено-регуляторний механізм розвитку вікової патології, розроблена концепція гено-регуля-

торної терапії, проаналізовані нейро-гуморальні та мембранні зміни в процесі старіння; відкрито новий клас внутрішньоклітинних регуляторів (інвертори); створені нові підходи до експериментального подовження життя. Наукові праці: «Aging and life-prolonging processes» (1982); «Life span prolongation» (1991); «Старение, эволюция и продление жизни» (1993); «Старение и экспериментальная возрастная патология сердечно-сосудистой системы» (1994); «Aging cardiovascular system. Physiology and pathology» (1996). У 2003 р. присуджено Державну премію України за цикл наукових праць «Дослідження фундаментальних механізмів дії оксиду азоту на серцево-судинну систему як основи патогенетичного лікування її захворювань» (у складі авторського колективу до якого увійшли академіки НАН України В.В.Фролькіс (померло), Л.Т.Мала (померло), О.О.Мойбенко, член-кореспондент НАН України В.Ф.Сагач, академіки АМН України О.В.Коркушко, О.В.Стефанов, член-кореспондент АМН України В.В.Безруков, доктори медичних наук А.І.Соловійов та О.К.Кульчицький). Життєвий і науковий шлях В.В.Фролькіса знайшов відображення і в нашій публікації [15–17].

100 років від дня народження **Платона Григоровича Костюка** (20.08.1924 – 10.05.2010). **Фізіолог**, доктор медичних наук (1957), академік АМН України (1994), академік НАН України (1969), директор Інституту фізіології ім. О.О.Богомольця (з 1966), директор Міжнародного центру молекулярної фізіології НАН України (з 1992). Вперше застосував мікроелектродну техніку для дослідження структурно-функціональної організації нервових центрів та біофізичних і молекулярних механізмів збудження та гальмування в нервових клітинах, запропонував методику внутріклітинної перфузії тіла нейрону; використовував її для дослідження мембранних і молекулярних механізмів, які лежать в основі життєдіяльності нервової клітини. Зробив істотний внесок в розкриття засобів підтримки на необхідному рівні іонів Ca^{2+} в нервових клітинах та їх змінах при деяких специфічних формах мозкової патології (при гіпоксії, сахарному діабеті, фенілкетонурії).

95 років від дня народження **Євгенії Леонідівни Мачерет** (04.06.1929 – 09.09.2011). **Невропатолог**, доктор медичних наук (1971), професор (1976), член-кореспондент АМН України (1997), завідувачка кафедри неврології та рефлексотерапії Київської медичної академії післядипломної освіти (1978–2011). Великий цикл робіт присвячений розробці лазерних апаратів, електростимуляторів, спеціальних апаратів для електропунктури, акупунктури, акупунктурної діагностики. Вивчала механізми розвитку церебральних розладів у осіб, які постраждали під час аварії на ЧАЕС та розробляла спеціальні методи щодо їх реабілітації. Створила школу фахівців з сучасних методів немедикаментозної терапії, в тому числі рефлексотерапії та лазеротерапії в клінічній практиці. Дружина академіка О.В.Коркушко, представниця династії Коркушко-Мачерет.

95 років від дня народження **Олега Васильовича Коркушка** (19.02.1929 – 01.01.2024). Відомий **терапевт**, один з провідних фахівців в галузі клінічної геронтології та геріатрії, клінічної фізіології, доктор медичних наук (1969), професор (1971), академік АМН України (1994), член-кореспондент НАН України

(1992), завідувач відділення клінічної фізіології та патології внутрішніх органів Інституту геронтології НАМН України (з 1978). Основні напрями наукової діяльності: вивчення клініко-фізіологічних механізмів старіння людини, особливостей етіології, патогенезу, діагностики, лікування та профілактики основних захворювань внутрішніх органів, серцево-судинної системи у людей похилого віку. Детальна інформація про життєвий і науковий шлях О.В.Коркушка, його плідну співпрацю з академіком Л.Т.Малою і очолюваною нею установою наводиться в нашій публікації [17].

95 років від дня народження **Анатолія Дмитровича Візіра** (31.07.1929 – 19.12.2002). **Терапевт**, доктор медичних наук (1967), професор (1968), академік АМН України (1993), НАН України (1992), ректор Запорізького медичного інституту (1974–2002). Вивчав роль нейрогуморальних механізмів патогенезу серцево-судинної патології, захворювань органів шлунково-кишкового тракту та дихання. Велика частина наукових досліджень присвячена клінічним випробуванням нових лікарських засобів, препаратів, які складають першу лінію лікування серцево-судинних захворювань. Учень та послідовник академіка Л.Т.Малої.

90 років від дня народження **Геннадія Васильовича Книшова** (06.08.1934 – 2015). **Кардіохірург**, доктор медичних наук (1975), професор (1984), директор Інституту серцево-судинної хірургії АМН України (з 1988); президент Асоціації серцево-судинних хірургів України, академік АМН України (1994), член-кореспондент НАН України. Праці присвячені удосконаленню хірургічного лікування набутих вад серця. Вперше в Україні впровадив і удосконалив операції аорто-коронарного шунтування для лікування ішемічної хвороби серця

85 років від дня народження **Леоніда Лукича Ситара** (08.08.1939 – 2023). **Кардіохірург**, доктор медичних наук, професор, завідувач відділу хірургічного лікування набутих вад серця Київського НДІ туберкульозу і серцево-судинної хірургії (з 1975), Інституту серцево-судинної хірургії (з 1983). Є засновником хірургії аневризм грудної аорти в Україні, за його плечима — понад 8 тисяч операцій на серці, з яких операції аневризм становлять близько 1,5 тисячі. Учень академіка М.М.Амосова. Автор і співавтор 300 наукових праць, монографії «Аневризми грудної аорти (клініка, діагностика, лікування)», (2011) [18].

Харківські ювіляри [19-31]

275 років від дня народження **Шумлянського Павла Михайловича** (1754–1824). **Хірург**, доктор медицини (1789), професор, завідувач кафедри теоретичної хірургії та хірургічної патології (1805), перший професор хірургії та декан медичного факультету Харківського університету (з 1805), керівник першої на медичному факультеті хірургічної клініки (1814).

225 років від дня народження **Венедиктова Олександра Савича** (1799 – 22.06.1882). **Анатом, патолог**, професор фізіології, судової медицини та медичної поліції, завідувач кафедри анатомії Харківського університету. Зробив перший вичерпний опис патологоанатомічної картини холери. Займався питаннями реформування медичної освіти: ініціатор підвищення кваліфікації практичних лікарів, один із засновників Музею анатомічних препаратів Харківського університету, започаткував наукову розробку методів бальзамування.

200 років від дня народження **Вілема Душана Лямбля** (05.(17)12.1824 – 13(25).02.1895). Чеський лікар і вчений. Професор і завідувач кафедри нормальної, згодом патологічної анатомії Харківського університету (1860). Зробив вагомий внесок у розвиток різних напрямів нормальної і патологічної анатомії, гістології, клінічної медицини. Велику увагу приділяв розтинам (аутопсіям). Займався вивченням запалення, пухлин яєчників, гнійного запалення очеревици, вродженої патології кісткової системи. Д. Ф. Лямбль першим виділив колові волокна циліарного м'яза ока і описав новий вид паразитичних найпростіших *Lambliа intestinalis*, які дістали назву на честь автора. Один з фундаторів та активних діячів Харківського медичного товариства (ХМТ), дійсним членом якого перебував з 1861 року. Авторитет його був настільки високий, що його обрано в 1867—1868 роках Президентом товариства. Упродовж 1861–1865 років Лямбль випустив одну з своїх найвідоміших праць «Патологічну анатомію» [20,21,25].

195 років з дня народження **Лазаревича Івана Павловича** (1829–1902). Видатний **акушер-гінеколог**, винахідник багатьох акушерських інструментів, завідувач кафедри акушерства, жіночих та дитячих хвороб медичного факультету Імператорського Харківського університету. У 1857 р. вчений захищає дисертацію, присвячену вивченню жіночого таза, і отримує звання приват-доцента на кафедрі акушерства (1859). У 1862–1885 рр. обирається професором кафедри акушерства, жіночих і дитячих хвороб Харківського університету. Вперше починає виконувати операції оваріотомії, видалення матки за наявності фіброміоми, використовувати хлороформ та ефір для знеболювання пологів. Вчений відкриває амбулаторію акушерства та жіночих хвороб при клініці. У 1868 р. професор пропонує використовувати діафаноскопію для діагностики патології органів малого таза. У 1869 р. ним при кафедрі організований Повивальний

інститут для підготовки досвідчених акушерок. Науковець сконструював акушерський фантом, на якому можна було побачити різні положення плода. Окрім предметів «Акушерство» та «Жіночі хвороби» професор читає курс «Дитячі хвороби» (до 1875), що вплинуло на розвиток наукової педіатрії. І.П. Лазаревич заснував вітчизняну школу акушерів-гінекологів. Під керівництвом професора написано 6 докторських дисертацій. І.П.Лазаревич створив низку акушерських і гінекологічних інструментів, які використовуються у світовій акушерській практиці. Загальної популярності набули прямі акушерські щипці (1865). Професор І.П.Лазаревич є автором близько 90 наукових праць, серед них фундаментальний підручник у 2-х томах «Курс акушерства» (1877, 1892), монографії «Діяльність жінок», «Увага до дітей і матерів», «Атлас акушерських та гінекологічних операцій» (1867). Відома його актова промова «Місто з гігієнічної та естетичної точок зору» (1874). 25 лютого 1902 р. помер в Петербурзі на 73-му році життя від крововилив у мозок [26,27].

185 років від дня народження **Леонарда Леопольдовича Гіршмана** (13 (25).03. 1839 – 03.01.1921). Лікар, професор, засновник першої у Харкові офтальмологічної клініки, яка ще за життя носила його ім'я. Працював над доцільністю лікування відшарування сітківки шляхом проколу склери, ембріології судин сітківки. Професор

Гіршман Л.Л. стояв у витоків багатьох започаткувань у царині офтальмології у нашому місті. Серед них налагодження справи виготовлення окулярів, відкриття Харківського відділення піклування про сліпих, заснування училища для слабозорих дітей. В роки Першої світової війни організував Комітет допомоги воїнам, що втратили зір. Збереглося чимало свідчень, що лікар Гіршман самовіддано і часто безкоштовно лікував пацієнтів. 11 березня 1914 року Харківська міська дума присвоїла професору Гіршману Л.Л. звання Почесного громадянина міста. Розповідають, що Гіршман мав неабияку повагу навіть в кримінальному світі Харкова. Одного разу у нього вкрали золотий годинник але на порозі його будинку повернули із словами вибачення. Вулиця в центрі Харкова, названа на його честь, на будинку де він мешкав встановлено меморіальну дошку. 15 жовтня 2009 року на території Міської клінічної лікарні ім. Л.Л.Гіршмана був відкритий пам'ятник Л.Л.Гіршману. У відкритті пам'ятника взяли участь нащадки Л. Л. Гіршмана, які проживають в Парижі. Його ім'я присвоєно Українському НДІ очних хвороб, очній клініці [22-25].

175 років від дня народження **Сергія Олександровича Попова** (03.02.1849–1920). **Фармаколог**, доктор медицини (1878), професор кафедри фармакології Харківського університету (1895–1910), Вищих жіночих курсів у Харкові (1908), директор Харківського жіночого медичного інституту (1912–1919).

175 років від дня народження **Ковалевського Павла Івановича** (1849–1923). **Психіатр**, доктор медицини (1877), професор кафедри психіатрії нервових і душевних хвороб медичного факультету Харківського університету (1884), Засновник і редактор журналу «Архив психиатрии, неврологии и судебной психопатологии» (1883). Розвинув оригінальну концепцію про роль кровообігу та обміну речовин у функціонуванні внутрішніх органів. Автор першого вітчизняного посібника з психіатрії (1880).

175 років від дня народження **Ломиковського Михайла Михайловича** (1849–1920). **Терапевт**, доктор медицини (1877), заслужений ординарний професор (1903), завідувач кафедри лікарської діагностики з пропедевтичною клінікою (1894), декан медичного факультету (1901, 1906) Харківського університету. Лікар-директор курорту «Слов'янські мінеральні води».

165 років від дня народження **Миколи Петровича Трінклера** (19.11.1859 – 10.08.1925). **Хірург**, доктор медицини (1898), приват-доцент (1900), екстраординарний професор, завідувач кафедри хірургічної патології з десмургією і вченням про вивихи та переломи Харківського університету

(1905). Вступив на медичний факультет Харківського університету захистив докторську дисертацію «До хірургії поперечного перелому надколінка» (1889), завідувач кафедри хірургічної патології, згодом завідував кафедрою факультетської хірургії (1912–1926). В області абдомінальної хірургії вперше у вітчизняній і світовій літературі, вивчив вісцеральний сифіліс та його прояви в формі хірургічних захворювань. Його монографічне дослідження «Солітарний ехінокок селезінки, його діагностика та лікування» зберігає своє значення до сих пір. Вінцем його досягнень щодо абдомінальної хірургії з'явилася виконана в 1910 р. друга в нашій країні гастректомія (першу провів С.П.Федоров). Велике місце в колі його наукових і практичних інтересів займали і різноманітні ураження опорно-рухового апарату ушкодження, гострі і хронічні специфічні (туберкульоз, сифіліс) запальні захворювання, новоутворення. М.П.Трінклер блискуче володів черепно-мозковою хірургією, майже безкровно оперував на головному мозку з приводу його, абсцесів, пухлин. Однією з його улюблених областей була хірургічна інфекція, її профілактика (в тому числі асептика) і лікування. Результатом 40-річного вивчення хірургічної інфекції з'явилася його чудова монографія «Основи сучасного лікування ран» (1926) році. Розробив перший стерилізатор. Будучи переконаним прихильником радикального хірургічного лікування злоякісних пухлин в ранні терміни, він завжди прагнув поєднувати це з місцевою або загальною хіміотерапією або ж з променевою терапією. Громадська діяльність його була великою і багатогранною. Він був одним з членів журі з присудження Нобе-

левської премії. Помер М.П.Трінклер 10 серпня 1925 року, похований на 2-му харківському кладовищі.

160 років від дня народження **Браунштейна Євсія Петровича** (Овсія Пінхусовича) (1864 – 16.09.1926). Фізіолог, офтальмолог, доктор медицини (1893). Організатор приватної очної клініки у Харкові (1898), професор, завідувач кафедри очних хвороб Харківського жіночого медичного інституту (1911) та Харківського медичного інституту (1924–1928), директор офтальмологічної клініки (1920). Особливу відомість Овсій Петрович здобув як громадський діяч і перш за все як голова ХМТ. Обраний на цю посаду в 1910 р., він обіймав її до 1918 р. У 1920 р. за проханням колег повернувся на свій пост і вже не залишав його до смерті у 1926 р. Під його керівництвом і за його активною участю ХМТ був створений Жіночий медичний інститут, відбудовано чудову споруду — Палац медицини на вул. Пушкінській (Німецькій), почав виходити журнал «Врачебное дело», створено Органо-терапевтичний інститут, зараз НДІ проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського НАМН України. Яскравий представник династії Браунштейнів [19-21,25].

160 років від дня народження **Якова Яковича Постоева** (21.10.1864 – 01.04.1930). Доктор медицини (1900), професор, завідувач кафедри фармакології з рецептурою, токсикологією та вивченням мінеральної води Харківського медичного інституту (1912–1929). Досліджував закономірності фундаментальної науки і принципи патології, займався дослідженням впливу панкреасу на експериментальний діабет, хініну — на газообмін в експерименті, вивченням снодійних і серцевих засобів. Під його керівництвом було виконано майже 20 дисертацій. У 1890-х роках Я.Я.Постоев читав курс лекцій з експериментальної фармакології з бальнеологією і гідротерапією, проводив практичні заняття з експериментальної фармакології. На своїх лекціях уперше використав патологічні моделі для демонстрації студентам дію деяких ліків у експерименті. Учений керував кафедрою фармакології Харківського університету до початку реформи вищої школи у 1920 р. Більш детальна інформація щодо постаті наводиться в публікаціях ХНМУ та збірці «Культурна спадщина Слобожанщини» [22-25].

160 років від дня народження **Попова Михайла Миколайовича** (1864 – 11.10.1908). **Психіатр**. Доктор медицини (1893), приват-доцент кафедри нервових і душевних хвороб Харківського університету. Автор фундаментальних розробок у галузі клініки і лікування патологічних станів нервової системи і психіки. Дослідник лікувальних властивостей мінеральних джерел.

160 років від дня народження **Мойсея Борисовича Фабриканта** (1864–1951) заслужений діяч науки УРСР, засновник і незмінний завідувач кафедри хірургічної стоматології Харківського стоматологічного інституту, член ХМТ, автор 80 наукових праць. У 1889 році закінчив медичний факультет Харківського університету з відзнакою і отримав звання повітового лікаря і ступінь «Лікаря з відзнакою».

Після стажування у Відні та Берліні М. Фабрикант був обраний штатним ординатором Харківської університетської клініки. З 1899 по 1921 рік мав власну хірургічну лікарню на Театральній площі в будинку №5. У 1907 році захистив дисертацію на ступінь доктора медицини. З 1929 року Фабрикант завідував кафедрою хірургічної стоматології в Харківському одонтологічному факультеті, з 1931 року — стоматологічному інституті. Професор Фабрикант М.Б. — організатор студентської поліклініки і лікарні, член Правління ХМТ, організатор Будинку Лікаря та Інституту ендокринології. У 1937 році був обраний почесним членом Всесвітньої наукової асоціації стоматологів, в 1938 році — почесним членом Всесвітньої асоціації по боротьбі з кістковим туберкульозом. У 1939 році йому присвоєно звання доктора медичних наук. У роки Другої світової війни, перебуваючи в евакуації разом з Другим медичним інститутом Харкова, окрім керівництва хірургічною клінікою, був консультантом і науковим керівником військового евакогоспіталю №1081. У серпні 1944 року повернувся до Харкова і продовжив працювати. Помер у Харкові в 1951 році [28]. На будинку в якому жив та працював М.Б. Фабрикант встановлено меморіальну дошку за адресою площа Поезії, 5. Сьогодні тут розташовується Харківська наукова медична бібліотека, де зберігаються, в тому числі й наукові праці Фабриканта. <https://kharkivoda.gov.ua/news/74020>

155 років від дня народження **Миколи Сергійовича Бокаріуса** (06.(19)03.1869 – 23.12.1931). Судовий медик, доктор медицини (1902), заслужений професор (1925), завідувач кафедри судової медицини (1910–1931) Харківського університету. Організатор і керівник Інституту судових експертиз у Харкові (1923/25 – 1931). Засновник криміналістичного напрямку в судовій медицині. Головний державний експерт УРСР (1923), консультант Головного управління міліції та розшуку УРСР (1924).

150 років від дня народження **Володимира Володимировича Фавра** 05.(17).07.1874 – 1920). **Гігієніст і маляріолог**, доктор медицини (1903), приват-доцент кафедри гігієни Харківського університету (1904). Праці присвячені висвітленню санітарно-побутових умов життя селян, ним був даний опис нового виду малярійного комара.

145 років від дня народження **Олександра Івановича Мещенінова** (16.08.1879 – 01.01.1969). **Хірург**, професор (1935), доктор медичних наук (1936), перший керівник кафедри хірургії Українського інституту удосконалення лікарів у Харкові (1919–1957). Ім'я вченого присвоєно Харківській міській клінічній лікарні швидкої та невідкладної медичної допомоги (1977). Багато уваги приділяв

питанням асептики й антисептики, застосовував нові засоби, що сприяють поліпшенню протікання процесу загоювання ран. Широко популяризував застосування «зеленки» для обробки операційного поля.

140 років від дня народження **Геймановича Захара Йосиповича** (1884 – 03.11.1948). Видатний **нейрохірург**. Доктор медичних наук, професор. Засновник лабораторії експериментальної нейрохірургії при Українському науково-дослідному психоневрологічному інституті (Харків, 1932); завідувач нейрохірургічного відділення Української психоневрологічної академії (1931–1948), організатор, керівник першої в Україні нейрохірургічної клініки (1931).

130 років від дня народження **Олександра Ілліча Черкеса** (02.14).05.1894 – 25.09.1974). Вчений-**фармаколог**, академік АМН СРСР (1960), доктор медичних наук (1936), професор (1929), завідувач кафедри фармакології Харківського медичного (1930–1944), Харківського фармацевтичного (1925–1935), Київського медичного (1944–1971) інститутів. Завідувач відділу фармакології Українського інституту експериментальної медицини (1933). Фундатор нових наукових напрямів у фармакології і токсикології: біохімічної, патологічної фармакології, біохімічної токсикології. Організатор і керівник першої в Україні лабораторії з промислової токсикології (1925–1937).

125 років від дня народження **Євгена Олексійовича Попова** (24.02(08.03).1899 – 06 06.1961). **Психіатр**, академік АМН СРСР (1957), доктор медичних наук (1940), професор (1933). Керівник клініки Українського психоневрологічного інституту (1932–1941), завідувач кафедри психіатрії Харківського медичного інституту (1934–1938, 1943–1951) та Харківського інституту удосконалення лікарів (1938–1941). Обґрунтував різноманітні клінічні особливості ряду психічних захворювань. Сформулював нову теорію галюцинацій, запропонував оригінальну «біологічну» концепцію патогенезу шизофренії. Брав участь у формуванні другого випуску «Большой медицинской энциклопедии».

120 років від дня народження **Матвєєвої Віри Федорівни** (1904–1979). **Акушер-гінеколог**, професор, завідувачка кафедри акушерства і гінекології, декан педіатричного факультету Харківського медичного інституту (з 1953). Головний лікар Харківської обласної лікарні. Вивчала питання гінекологічної онкології (міоми матки), психопрофілактичного знеболювання пологів, етіології, патогенезу, клініки та лікування запальних захворювань жіночих статевих органів.

100 років від дня народження **Олексія Олександровича Коржа** (23.04.1924 – 01.11.2010). **Ортопед-травматолог**, доктор медичних наук (1962), професор (1964), академік НАМН України (1993), дійсний член НАН України (1992), професор кафедри травматології, ортопедії та комбусті-

ології Харківської медичної академії післядипломної освіти, директор Харківського інституту патології хребта і суглобів ім. М.І.Ситенка (1965–1996). Заслужений діяч науки УРСР (1982). Закінчив Харківський медичний інститут (1951). Відтоді працював у Інституті патології хребта та суглобів НАМНУ (з перервою): директор (1965–1996), завідувач клінічного відділу (від 1996); водночас у 1956–1987 — в Українському інституті удосконалення лікарів: від 1966 – завідувач кафедри ортопедії та травматології. Голова правління Всеукраїнського товариства ортопедів-травматологів (1991–1996). Автор понад 600 наукових праць, з них 19 монографій, 48 авторських свідоцтв патентів. Підготував 35 докторів та 24 кандидатів медичних наук. Історик медицини Харкова, активний діяч ХМТ, його Президент (1972–2002 рр.) та Почесний Президент. Основні напрями наукової діяльності: травми, дитяча ортопедія і ортопедія дорослих, патологія суглобів і хребта, ортопедична онкологія, регенерація кісткової тканини; трансплантація суглобів і кісток, в тому числі керамопластика кісткових дефектів; протезування і ортезування. Вивчав патологію хребта, захворювання й ушкодження великих суглобів, проблеми алотрансплантації кісток і суглобів, регенерації кісткової тканини, протезування. Зробив значний внесок у виокремлення та становлення таких напрямів, як ортопедична вертебрологія, ортопедична артрологія й ортопедична онкологія. Під його керівництвом уперше в СРСР обґрунтовано та впроваджено в практику експрес-протезування безпосередньо після ампутації кінцівки. Розробив низку методик хірургічних втручань, зокрема реконструкції грудної клітки при тяжкій формі сколіозу, кульшового суглоба при вродженому вивиху стегна, трансплантації головки стегнової кістки, з'єднання кісткового трансплантата з кісткою реципієнта. 6 жовтня 2011 року за адресою Пушкінська вулиця, 80 на фасаді Інституту патології хребта і суглобів ім. М. І. Ситенка відкрито пам'ятну дошку на честь академіка О. О. Коржа. Наукова конференція 2024 року, що відбулась у ІІХС ім. М.І.Ситенка НАМН України «Вертебрологія на сучасному етапі» була присвячена 100-річчю з дня народження видатного вченого ортопеда-травматолога академіка О.О.Коржа, зроблені доповіді «Харківська школа вертебрології» Корж М.О., Харків, Україна, фільм і доповідь «Життя і творчий шлях академіка О.О.Коржа» Танькут В.О. [20, 29]

95 років від дня народження **Віталія Йосиповича Тайцліна** (11.06.1929). Доктор медичних наук, завідувач відділом патології вегетативної нервової системи Українського НДІ клінічної та експериментальної неврології та психіатрії. Досягнення в медицині: досвід діагностики та лікування неврологічних захворювань та приграничних з ними станів, розробка нових підходів до діагностики, вивчення патогенезу, лікування та профілактики найпоширеніших неврологічних захворювань.

90 років від дня народження **Миколи Івановича Хвисюка** (19.01.1934). Доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри травматології і верте-

бродології Харківського інституту вдосконалення лікарів, ректор цього інституту. Ним започатковано відкриті методи редукції хребців і розроблено вчення про нестабільність хребців. Президент ХМТ, автор низки публікацій про історію діяльності товариства. [20, 30].

85 років від дня народження **Світлани Мефодіївни Дрогової** (27.01.1939). Доктор медичних наук (1971), професор (1978), проректор з наукової роботи Харківського фармацевтичного інституту (1976–1983). Під її керівництвом було розроблено інформаційно-пошукову автоматизовану систему лікарських препаратів «Фармінфо», що являє собою електронний каталог лікарських засобів (1996).

85 років від дня народження **Бориса Андрійовича Самури** (23.07.1939). Доктор фармацевтичних наук (1984), професор (1986), завідувач кафедри фармакотерапії (з 1985), кафедри фармакотерапії з фармакокінетикою Харківського державного фармацевтичного інституту (1991), заслужений діяч науки і техніки України (1990), дійсний член Академії наук технологічної кібернетики України (1992), Напрям наукових досліджень: вивчення залежності між хімічною структурою і фармакологічною дією вперше синтезованих речовин [31].

Звісно не всі персоналії, які «відзначають» ювілейні дати у 2024 році увійшли до даної публікації. Більш детальна інформація щодо медиків-ювілярів викладачів Харківського національного медичного університету буде наведена в нашій окремій роботі.

Шануємо та згадуємо живих, світла пам'ять померлим!

Список використаної літератури

1. Андреас Везалій. Корифеї. // Медицина світу. — 2017. Режим доступу <http://msvitu.com/archive/2017/january/article-7.php>
2. Всесвітній день поширення інформації про хворобу Альцгеймера // НейроNEWS. — 2018. — № 7. — С. 8–9.
3. Визначні імена у світовій медицині / за ред. О.А. Грандо. — К.: Тріумф, 2001. — 319 с
4. Лауреати Нобелівської Премії (1901–2001) : енциклопедичний довідник, видання ювілейне / уклад. С.О. Довгий, В. М. Литвин, В. Б. Солоіденко. — К., 2001. — 768 с.
5. Імена в медицині у відгомоні часу. 2014 рік. Календар знаменних та пам'ятних дат / Національна наукова медична бібліотека України. — Київ, 2013. — Частина 1. — 115 с., Частина 2. — 84 с.
6. Медицина в Україні. Видатні лікарі: XVIII — перша половина XIX ст.: біобібліогр. слов.: дод. вип. 1 / авт.-упоряд. М.М. Гайдучок; Держ наук. мед. б-ка України. — К., 2002. — 136 с.
7. Медицина в Україні: біобібліогр. слов. / авт.-упоряд.: С.М. Булах, С.Г. Васильєва, Л.Б. Долинна; Нац. наук. мед. б-ка України. — К., 2005. — Вип. 2: Друга половина XIX століття. Літери А-К. — 615 с.
8. Медицина в Україні: біобібліогр. слов. / авт.-упоряд.: С.М. Булах, М.М. Гайдучок, Л.Б. Долинна [та ін.]; Нац. наук. мед. б-ка України. — К., 2012. — Вип. 2: Друга половина XIX - поч. XX ст. Літери Л-С. — 520 с.
9. Медицина в Україні: біобібліогр. слов.: додатк. Вип. 2 XVIII — друга пол. XIX ст. / авт.-упоряд. М.М. Гайдучок; Нац. наук. мед. б-ка України. — К., 2007. — 99 с.
10. Ганіткевич Я. Історія української медицини в датах та іменах. — Л., 2004. — 365 с.
11. Цимбалюк В.І. Професор Бец Володимир Олексійович // Наука і практика: міжвідом. мед. журн. — 2014. — № 2/3. — С. 11–21.
12. Верхратський С.А. Історія медицини. — Київ: Здоров'я, 2011. — 352 с.: іл.
13. Національний науковий центр «Інститут кардіології імені акад. М.Д. Стражеска»: проспект. — К., 2011. — 105 с.
14. Трінус Ф.П. Фармакологія синтетичних інгібіторів ангіогенезу // Ліки. — 2001. — № 1–2. — С. 71–73.
15. Академія медичних наук України / редкол.: О.Ф. Возіанов (голов. ред.) [та ін.]. — К.: Академпрес, 2007. — 223 с.
16. Про геронтологію та академіка В. В. Фролькіса // Практикуючий лікар. — 2017. — № 2. — С. 54–56.
17. Фадєєнко Г.Д., Милославський Д.К., Грідасова Л.М., Кулешова О.М., Федотова Т.А. Шануємо пам'ять видатних науковців медичної спільноти // Український терапевтичний журнал. — 2024. — №1. — С. 5–13. URL: <http://doi.org/10.30978/UTJ2024-1-5>
18. Україна медична / авт.-упоряд. В. Болгов; Укр. акад. геральдики, товар. знаку та логотипу. — К., 2007. — Вип. 4. — 319 с.
19. Субота Н.П., Петрова З.П. Історія розвитку медичних наукових шкіл Харкова. — Харків, 2003. — 92 с.
20. Харьковское медицинское общество 150 лет / под редакцией профессора Н.А. Коржа.-Харьков: Новое слово, 2011. — 424 с.
21. Лесовой В.Н., Перцева Ж.Н. Медицинская профессура Харьковской высшей школы и ее роль в деятельности Харьковского медицинского общества. К 150-летию Харьковского медицинского общества // UNIVERSITATES. Наука и просвещение. — 2011. — № 3. — С. 58–67.
22. Вчені Харківського державного медичного університету / за ред. А.Я. Циганенка. — Х.: ВАТ Видавництво «Харків», 2002. — 470 с.: ил.
23. Видатні вихованці Харківської вищої медичної школи: [до 205-річчя Харк. вищ. мед. шк.]: біобібліогр. довід. / за заг. ред. В.М. Лісового. — Х.: ХНМУ, 2010. — 207 с.
24. Історія в історіях. Харківська вища медична школа у спогадах, документах та фотографіях / за загальною редакцією В.М. Лісового та Ж.М. Перцевої. — Харків: Видавництво ХНМУ, 2015. — 552 с.
25. Календар знаменних дат Харківського національного медичного університету на 2024 рік / уклад. Ж. М. Перцева [та ін.]; Наук. б-ка ХНМУ. — Харків, 2024. — 65 с.
26. Іван Павлович Лазаревич [Електронний ресурс]: [презентація PowerPoint] / підготували: Л.В. Скрипченко, В.В. Віскова. — Харків, 2024. <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/33623>
27. Парашук Ю.С. Лазаревич Іван Павлович (1829–1902) // Вірні клятві Гіппократа: розповіді про тих, хто є взірцем для прийдешніх поколінь лікарів / за ред. В.М. Лісового, В.А. Капустника, Ж.М. Перцевої. — Харків: ХНМУ, 2020. — С. 136–139. URL: <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/28094>

28. Ждан В.Н., Рыбалов О.В. Мойсей Борисович Фабрикант. Из биографических данных // Вісник проблем біології і медицини. — 2014. — Вип. 2(1). — С. 9–10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpbm_2014_2%281%29__3
29. Корж А.А. Харьков как центр медицинской науки // Международный медицинский журнал. — 2004. — №3. — С. 6–8.
30. Хвисьюк Н.И. К 150-летию Харьковского медицинского общества // Международный медицинский журнал. — 2011. — № 4. — С. 107–111. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/53292/21-Khvisiuk.pdf?sequence=1>
31. Славетні імена Національного фармацевтичного університету. Ректори та професори: Нариси про життя та діяльність видатних учених Національного фармацевтичного університету / за ред. В. П. Черних. — Х., 2005. — 199 с.

Видатні представники світової, української та харківської медицини: ювілейні дати 2024 року

К.мед.н. Д.К. Милославський

ДУ «Національний інститут терапії імені Л.Т.Малої НАМН України», Харків

В огляді з актуальних питань історії медицини наводяться стислі дані щодо низки медиків із світовою, загальноукраїнською та харківською відомістю, які відзначають свої ювілеї у 2024 році. Акцентується увага на життєписі персоналій, їх лікарській діяльності, наукових інтересах, досягненнях, розглядаються в історичному аспекті й деякі медичні династії Харкова, а також питання увічнення їх пам'яті.

Ключові слова: видатні постаті, світова, українська та харківська медицина, ювілейні дати.

Outstanding representatives of world, Ukrainian and Kharkiv medicine: anniversary dates of 2024

Ph.D. D.K. Miloslavsky

Government Institution «L.T. Malaya Therapy National Institute of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine», Kharkiv

In the review on topical issues of the history of medicine, concise data on a number of physicians with world, all-Ukrainian and Kharkiv fame, which celebrate their anniversaries in 2024. Attention on the biographies of personalities, their medical activities, scientific interests, achievements is focused, some medical dynasties of Kharkiv are considered from a historical perspective, as well as the issue of perpetuating their memory.

Key words: outstanding representatives, world, Ukrainian and Kharkiv medicine, anniversary dates.

Контактна інформація: Милославський Дмитро Кирилович — кандидат медичних наук, старший науковий співробітник відділу артеріальної гіпертензії та профілактики її ускладнень ДУ «Національний інститут терапії ім. Л.Т. Малої НАМН України» м. Харків, 61039, проспект Любові Малої, 2а, тел. +38 057-373-90-56 (роб.), +38 050 951 82 52 (моб).

Стаття надійшла до редакції 27.05.2024 р.